

NEXPO Deklaracija

Lokalne vlasti suočene s budućnošću: Dobro upravljanje, socijalna inkluzija i europske integracije

Sarajevo, 10. ožujka 2011.

Mi, gradonačelnici i izabrani predstavnici lokalnih i regionalnih vlasti jugoistočne Europe, okupljeni u Sarajevu povodom međunarodnog sajma NEXPO što ga je organizirao NALAS, suglasili smo se oko teksta sljedeće Deklaracije:

Zemlje i narodi jugoistočne Europe moraju što prije zauzeti svoje mjesto u Europskoj Uniji. To će biti još jedan važan korak u ujedinjenju našeg kontinenta, koji će unaprijediti zajedničke ciljeve mira, stabilnosti i održivog prosperiteta.

Ako članstvo u EU želi zadržati kredibilnim i atraktivnim za naše građane

- EU mora odrediti jasan i realan rok i akcijski plan za svaku državu uvažavajući njezinu situaciju, na temelju pravovremenog poduzimanja potrebnih koraka za ispunjenje uvjeta za članstvo, i
- svaka država mora provesti potrebne reforme u kojima svaka razina vlasti ostvaruje svoju ulogu.

Sadašnje stanje neizvjesnosti, ako se nastavi, bit će štetno i potencijalno opasno.

Naša zajednička europska misija svima nameće velike odgovornosti – i Europskoj Uniji i njezinim članicama, središnjim i lokalnim vlastima i građanima – našim partnerima.

Poziv Europskoj Uniji – uključite lokalne vlasti

U ovom trenutku čini nam se da institucije EU-a potcjenjuju ključnu ulogu lokalnih vlasti u regiji u pripremi za EU integracije. Primjera radi, skorašnji dokument Europske Komisije “Strategija proširenja i ključni izazovi 2010. – 2011.” jedva spominje lokalne vlasti, dok naglašava ulogu civilnog društva i organizacija u lokalnim zajednicama. Stoga pozivamo institucije EU-a da:

- uključe dimenziju lokalnih vlasti u strateško i operativno planiranje za proširenje EU-a
- uključe lokalne vlasti, putem nacionalnih asocijacija i NALAS-a, u relevantne konzultacije i dijalog
- osiguraju pristup finansijskim programima koji se odnose na pristupanje EU-u kako bi pomogli lokalnim vlastima da se pripreme i osiguraju visokokvalitetan razvoj (vidi dolje)

Pozivamo Odbor regija da unaprijedi koordinaciju rada s našom regijom, jer je koordinacija u ovom trenutku predstavljena u četiri radne skupine, te da uključi NALAS kao promatrača kako bi pomogao u identificiranju zajedničkih problema.

Što želimo od nacionalnih vlada

Proces decentralizacije u našoj regiji nepotpun je i neodgovarajući. Princip supsidijarnosti na razini političkog odlučivanja, kao temeljni princip decentralizacije, nije uvažen u mjeri u kojoj bi trebao biti. Prijenos ovlasti na lokalnu razinu često nije bio praćen i prijenosom odgovarajućih sredstava za njihovu implementaciju.

Štoviše, lokalne vlasti – kroz udruge lokalnih vlasti – nisu dostatno konzultirane o pripremama za pristup EU-u, uključujući i pretpristupne financijske programe.

Stoga pozivamo naše središnje vlade:

- da ubrzaju proces decentralizacije, prijenosom ovlasti, financijskih i ljudskih resursa,
- da uključe naše udruge lokalne samouprave u sve faze procesa decentralizacije, financijskog odlučivanja i pripreme za EU članstvo
- da nastave konzultacije i suradnju s Vijećem Europe čije je znanje ključno za usklađivanje sa standardima EU-a

Naši prijedlozi za pretpristupno financiranje

U vezi s ključnim pitanjima pretpristupnih financijskih dokumenata, osobito nakon 2013., pozivamo EU i središnje vlasti da uvažavaju sljedeće:

- naše udruge lokalnih vlasti, zajedno s NALAS-om, moraju biti uključene u pregovaranje, konzultacije i utvrđivanje prioriteta;
- instrumenti moraju uključiti specifične prioritete koji se odnose na lokalne vlasti i osigurati tu dimenziju u drugim, širim prioritetima (jednake mogućnosti, socijalna inkluzija i sl.);
- značajan udio pretpristupnog financiranja treba biti posvećen subnacionalnim vlastima, u konzultacijama sa središnjim vlastima, da im omogući dobru pripremu za EU članstvo;
- moraju postojati specifični programi i financijski izvori za lokalne i regionalne vlasti, s procesima koji odgovaraju njihovoj ulozi demokratskih javnih institucija;
- potrebno je utvrditi financiranje odjela za tehničku pomoć lokalnim vlastima, kojima će upravljati udruge lokalne samouprave, a koji će pomoći lokalnim vlastima da izrađuju kvalitetne projektne prijedloge.

Proces pristupa EU-u – izazovi za lokalne vlasti

Za nas su izazovi dobrog upravljanja i EU integracija povezani – to su lice i naličje istog pitanja. Suočeni smo s najmanje četiri glavna izazova prilikom priprema za pristupanje EU-u:

- Veliki dio pravne stečevine EU mora biti implementiran od strane lokalnih vlasti ili ima izravan utjecaj na njih;
- Kao vlast najbliža građanima mi moramo unijeti europsku dimenziju u naš rad, dovodeći Europu bliže građanima, uključujući ih u EU pitanja i osiguravajući dobre informacije;
- Sveukupna kvaliteta naše administracije mora biti unaprijeđena kako bi dosegla standard dobrog upravljanja, učinkovito raspolagala resursima, osigurala kvalitetne javne usluge i privukla investicije;
- Naše razvojne strategije moraju biti dobro planirane, fokusirane na građane, i moraju moći izvući najbolje od teritorijalno usmjerenih financijskih programa (IPA-e, strukturnih fondova i sl.)

Da bi se suočile s ovim izazovima lokalne vlasti moraju poduzeti mnogo koraka, uključujući i izradu i implementaciju vlastitih planova pristupa EU-u. Posebno moramo osigurati unaprjeđenje kvalitete lokalnog upravljanja u svim njegovim dimenzijama.

Inovacije, inkluzija i dobro upravljanje

Svrha demokratske lokalne vlasti je osiguranje usluga i razvoja svim građanima, bez diskriminacije, te da promovira njihovu dobrobit. Ovo zahtijeva stalno učenje, inovaciju i unaprjeđenje od strane lokalnih vlasti.

Još jednom naglašavamo važnost Europske povelje o lokalnoj samoupravi koja utvrđuje ključne principe lokalnog upravljanja, iako je mnoge središnje vlasti još uvijek ne primjenjuju u potpunosti. U tom smislu naglašavamo i važnost Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti kao i potrebu osnaživanja i sudjelovanja svih članica u njegovom radu.

Povelja je komplementarna sa Strategijom za inovacije i dobro upravljanje Vijeća Europe, koja utvrđuje 12 temeljnih principa dobrog upravljanja koji uključuju i zajednički napor središnjih vlasti i udruga lokalne samouprave u postizanju utvrđenih ciljeva.

Izražavamo našu potporu Strategiji i predanost njenim načelima i ohrabujemo udruge lokalne vlasti da je, u suradnji sa svojim članovima i središnjim vlastima, implementiraju. Pozdravljamo novi sustav nagrađivanja lokalnih vlasti koje primjenjuju Strategiju - "The European Label of Governance Excellence", ELOGE.

U Sarajevu smo se fokusirali na pitanje socijalne inkluzije. Strategija inovacije i dobrog upravljanja uključuje načela "ljudskih prava, kulturne različitosti i socijalne kohezije kako bi svi građani bili zaštićeni i poštovani te da nitko ne bude diskriminiran ili isključen".

Naglašavamo potrebu promocije rodne jednakosti, uključivanja civilnog društva te da se svim manjinama i manjinskim skupinama u potrebi osigura ne samo zaštita, već da im se pomogne da sudjeluju u lokalnim poslovima i donošenju odluka. Pitanje socijalne inkluzije od osobitog je značaja u odnosu na Rome i druge manjine koje u stvarnosti trpe dugotrajnu diskriminaciju i isključivanje.

Twinning i partnerstvo za mir i razvoj

Partnerstvo lokalne samouprave je tijekom 60 godina bilo moćno sredstvo povezivanja ljudi s dviju strana granice u cilju promoviranja ujedinjene Europe temeljene na miru, uzajamnom razumijevanju, stabilnosti i prosperitetu.

Tijekom posljednjih desetljeća ove su aktivnosti bile nadopunjavane pristupom koji twinning vidi kao sredstvo lokalnog razvoja koje pomaže ostvarenju ekonomskog, socijalnog i ekološkog napretka, unaprjeđuje javne usluge i upravu te razvija kapacitete lokalne uprave.

Putem kreiranja gradova-prijatelja i njihova bratimljenja europske su lokalne vlasti povezane i s partnerima na drugim kontinentima s ciljem promoviranja mira, tolerancije i interkulturalnog razumijevanja, kao i zbog praktične koristi koja se dobiva u izravnom kontaktu, učenju i razmjeni.

Pozivamo CEMR, NALAS i nacionalne udruge da ohrabre i podupru sudjelovanje jedinica lokalne samouprave u regiji u raznovrsnim oblicima transnacionalnog partnerstva i suradnje, u skladu s njihovim individualnim potrebama.

Također pozivamo Europsku Uniju da održi i unaprijedi potporu raznim oblicima partnerskog povezivanja na lokalnoj i višoj razini, prilagođenu modernim potrebama i okolnostima za razdoblje nakon 2013. godine.

Zaključci

Zahvaljujemo NALAS-u, gradu Sarajevi i njegovom gradonačelniku, Vijeću Europe i svim ostalim partnerima na pravovremenoj organizaciji ove važne konferencije.

Pozivamo Europsku Komisiju, Europski Parlament, Odbor regija i Vijeće Europe, zajedno s ostalim međunarodnim organizacijama i udrugama, da prihvate ovu Deklaraciju i osiguraju odgovarajuću nadogradnju postavljenih zadataka i ciljeva.

Pozivamo NALAS, CEMR i nacionalne udruge lokalne samouprave da ovu Deklaraciju učine dostupnom što široj javnosti te da podrže i promoviraju njezine zaključke.